

[Начало](#) > ... > [Съдебни Процедури](#) > [Граждански Дела](#) > [Събиране На Доказателства](#) > [Romania](#)

Събиране на доказателства

Съдържание,
предоставено отEuropean Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Тежест на доказване

Главно правно основание:

членове 249—365 от Гражданския процесуален кодекс (*Codul de procedură civilă*).

1.1 Какви са правилата във връзка с тежестта на доказване?

Твърдение, направено в хода на производството, трябва да бъде доказано от съответната страна, с изключение на определени случаи, изрично предвидени в закона. Ищецът трябва да докаже правото си. По отношение на процедурните възражения от страна на ответника, тежестта на доказване пада върху ответника. В случай на презумпция тежестта на доказване се прехвърля от страната, в чиято полза е била установена, на ответната страна.

1.2 Съществуват ли правила, които освобождават някои факти от необходимостта да бъдат доказвани? В кои случаи? Възможно ли е да се обори определена правна презумпция чрез представяне на доказателства?

Не е необходимо никой да доказва това, което съдът задължително трябва да вземе предвид служебно.

Съдът трябва да се запознае служебно с действащото законодателство в Румъния. Закон, който не е публикуван в Държавен вестник на Румъния (*Monitorul Oficial*) или по друг начин, международни конвенции, спогодби и споразумения, приложими в Румъния, които са включени в законодателството, както и обичайното международно право, трябва да бъдат доказани от заинтересованата страна. Нормативните разпоредби, съдържащи се в класифицирани документи, могат да бъдат доказани и да се използват за справка единствено при спазване на условията, установени в закона. Съдът може по собствена преценка да вземе под внимание законодателството на дадена чужда държава, при условие че е било използвано в съда. Доказателствата за чуждестранното право се представят в съответствие с разпоредбите на [Гражданския кодекс \(Codul civil\)](#) относно съдържанието на чуждестранното право.

Ако даден факт е общоизвестен или не е оспорен, съдът може да реши, че при обстоятелствата по случая не е необходимо той да бъде доказван. Обичайни практики, правила за професионално поведение и практики, установени между страните, трябва да бъдат доказани от страната, която ги изтъква. Местни правила и разпоредби трябва да бъдат доказани от страната, която се позовава на тях, само ако съдът поиска това.

Презумпция представлява заключението, което правото или съдът извежда от известен факт, за да установи неизвестен факт. Правната презумпция освобождава лицето, облагодетелствано от нея, от тежестта да доказва факта, който по закон се счита за доказан. Правната презумпция може да бъде отхвърлена с доказателства за противното, освен ако законът не предвижда друго.

1.3 До каква степен съдът трябва да е убеден в даден факт, за да го използва за обосноваване на решението си?

Доказателствата трябва да са допустими и да са от значение за изхода от производството. След като съдът е приел доказателства по отношение на конкретни факти, той свободно преценява, според собственото си убеждение, дали тези факти са доказани, освен в случаите, когато доказателствената им сила е определена от закона.

2 Събиране на доказателства

2.1 За събирането на доказателства винаги ли е необходимо искане от страна по делото или в някои случаи съдията може да събере доказателства по собствена инициатива?

Доказателствата се посочват от ищеца в неговата искова молба и от ответника в неговата писмена защита, освен ако законът не предвижда друго; в противен случай доказателствата може да не бъдат допуснати. Ако посочените доказателства са недостатъчни за пълното изясняване на случая, съдът ще разпреди на страните да представят допълнителни доказателства. Съдът може по своя преценка да обърне внимание на страните върху необходимостта от такива доказателства, а ако страните възразят, може да разпреди събирането на допълнителни доказателства.

Страните може да поискат събирането на следните доказателства: документи, експертни становища, свидетелски показания, проверки на място, както и разпит на страна по искане на страната, която иска признание от ответната страна. С новия Граждански процесуален кодекс се уреждат и веществените доказателства, които могат да бъдат от значение при някои категории граждански производства (например в бракоразводни производства).

2.2 Какво следва, след като събирането на доказателства по искане на страна по делото бъде допуснато?

Съдът най-напред разглежда дали доказателствата, посочени от страните, са допустими и след това разпорежда кои факти трябва да бъдат доказани и кои доказателства допуснати, както и задълженията на страните във връзка със събирането на доказателства. Доколкото е възможно, доказателствата се събират по време на съдебното заседание, на което са допуснати.

Събирането на доказателства се определя от няколко основни правила: доказателствата трябва да се събират по реда, определен от съда; доколкото е възможно, доказателствата следва да бъдат събрани по време на същото съдебно заседание; доказателствата трябва да бъдат събрани преди представянето на аргументите по съществуването на случая; доказателствата и насрещните доказателства се събират едновременно, доколкото това е възможно.

Доказателствата се събират при публично изслушване преди съдебното заседание по делото, освен ако законът не предвижда друго. Ако по обективни причини събирането на доказателства може да се извърши единствено извън общината, в която се намира седалището на съда, то може да се извършва чрез съдебно делегиране от съд от същото равнище или, ако в тази община няма такъв съд — от по-нисшестоящ съд.

2.3 В кои случаи съдът може да отхвърли искане на страна по делото за събиране на доказателства?

Доказателствата могат да се използват само ако отговарят на някои изисквания по отношение на тяхната законност, правдоподобност, относимост и доказателствена сила. Що се отнася до законността, поисканите доказателства трябва да представляват предвидено в закона доказателствено средство и да не са забранени от закона. По отношение на правдоподобността необходимите доказателства не трябва да са в противоречие с всеобщо признатите естествени закони. По отношение на относимостта доказателствата трябва да са свързани с предмета на спора, т.е. с фактите, които трябва да бъдат доказани в подкрепа на исквата молба или писмената защита, внесена от страните. За да бъдат допустими, доказателствата трябва да са и правдоподобни и да доведат до изхода от производството.

В случай на писмени доказателства съдът трябва да отхвърли искане за представяне на документ: когато съдържанието на документа засяга строго лични въпроси, свързани с достойнството или неприкосновеността на личния живот на дадено лице; когато изготвянето на документа би довело до нарушаване на задължението за поверителност; или когато това би довело до наказателно преследване срещу страната, нейния съпруг или съпруга, или срещу всеки роднина или роднина по сватовство до трета степен включително.

Не се приемат свидетелски показания за правни актове на стойност над 250 RON, за които законът изисква писмени доказателства. Свидетелските показания са недопустими и ако те са в противоречие със съдържанието на даден документ.

Доказателствата се представят от ищеца в исковата молба или от ответника в писмената му защита. Доказателства, които не са представени по този начин, могат да бъдат поискани и допуснати от съда при всяка от следните ситуации: необходимостта от доказателства възниква от изменение на исковата молба; необходимостта от доказателства възниква в хода на производството и страната не е могла да я предвиди; в съда страната доказва, че поради основателни причини не е била в състояние да представи исканите доказателства в рамките на разрешения срок; събирането на доказателства не води до отлагане на производството; всички страни са дали изричното си съгласие.

2.4 Какви са различните видове доказателствени средства?

Правен акт или факт могат да бъдат доказани с документи, свидетели, презумпции, признание на някоя от страните (дадено доброволно или в отговор по време на разпит), експертизи, материални доказателства, проверка на място или всякаква друга форма на доказателства, предвидена по закон.

2.5 Какви са начините за снемане на свидетелски показания и различават ли се те от средствата, използвани за снемане на експертни заключения? Какви са правилата във връзка с представянето на писмени доказателства и експертни заключения/становища на вещи лица?

Свидетелите се предлагат от страните — от ищеца в исковата молба или от ответника в писмената защита. След допускането на свидетелски показания съдът призовава свидетелите за разпит.

Когато съдът установи, че е целесъобразно да получи експертно становище с цел уточняване на някои факти, по искане на страните или по собствена преценка той определя едно или три вещи лица и издава разпореждане, в което се уточняват въпросите, по които те трябва да дадат становището си, и срока, в рамките на който да изготвят заключението си. Заключенията на вещите лица се отразяват в експертното заключение. По искане на страните или на съда може да бъде поискано допълнително заключение от друго вещо лице, ако това е целесъобразно.

Що се отнася до писмените доказателства, всяка страна може да внесе документите, на които желае да се позове в хода на производството, под формата на надлежно заверени копия. Страната трябва също така да разполага с оригиналите и да може да ги представи в съда при поискване, в противен случай документи няма да бъдат взети под внимание. Съдът може да разпреди представянето на документ, държан от ответната страна, когато документът е общ за страните, ако ответната страна се е позовала на този документ по време на делото или ако ответната страната е задължена да го представи. Ако даден документ е държан от една от страните, без да може да бъде представен пред съда, може да бъде натоварен съдия, в чието присъствие страните могат да проучат документа на мястото, където се съхранява. Ако даден документ е държан от трето лице, то може да бъде призовано като свидетел и от него да бъде поискано да донесе този документ.

Доказателствата се събират в съда в закрито заседание. Когато събирането на доказателства трябва да се извърши в друга община, то се извършва чрез съдебно делегиране от съд от същото равнище или, ако в тази община няма такъв съд — от по-нисшестоящ съд. Ако естеството на доказателствата позволява и страните са съгласни, съдът, събиращ доказателствата, може да освободи страните от призоваване.

2.6 Има ли доказателствени средства, които се ползват с по-голяма доказателствена сила от други?

Всички доказателствени средства имат еднаква доказателствена сила, освен ако в закона изрично не е предвидено друго.

Документите в автентична форма често се приемат от страните поради предимствата, които имат, включително презумпцията за автентичност, съгласно която лице, позоваващо се на автентичен документ, е освободено от доказателствена тежест.

2.7 За доказването на определени факти, задължително ли е използването на определени доказателствени средства?

За правни актове на стойност над 250 RON се приемат само писмени доказателства, макар че има някои изключения, при които са допустими и свидетелски показания.

Докато не бъде обявен за неверен, автентичният документ представлява пълно доказателство спрямо което и да било лице за установяването на фактите, направено лично от лицето, което е удостоверило автентичността на документа в съответствие със закона. Декларациите направени от страните и вписани в съответния автентичен документ, представляват доказателство само до доказване на противното.

Когато презумпциите се оставят на преценката и решението на съда, съдът може да се позовава на тях само ако те имат достатъчна тежест и сила, за да установят вероятността на твърдения факт; такива презумпции могат да бъдат приемани само когато законът допуска свидетелски показания.

2.8 По закон свидетелите длъжни ли са да дадат показания?

Вж. отговора на въпрос 2.11.

2.9 В кои случаи те могат да откажат да свидетелстват?

В Гражданския процесуален кодекс не са определени основанията, на които свидетел може да откаже да свидетелства, а просто са посочени лицата, които не могат да бъдат изслушани като свидетели, както и лицата, които са освободени от явяване като свидетели. Вж. отговора на въпрос 2.11.

2.10 Може ли лице, което откаже да свидетелства, да бъде санкционирано или принудено да даде показания?

Съдът ще наложи глоба на всеки свидетел, който не се яви или откаже да свидетелства. Когато даден свидетел не се яви след първото призоваване, съдът може да издаде заповед за принудително довеждане. В случай на неотложни въпроси съдът може да издаде такава заповед дори за първото заседание.

Ако някоя от страните не се яви или откаже да отговаря на въпроси, съдът може да счете това за пълно признание или само за първоначално доказателство в полза на страната, която е поискала разпита на въпросната страна.

2.11 Има ли категории лица, от които не може да бъдат снети показания?

Следните лица не могат да бъдат изслушвани като свидетели: роднини или роднини по сватовство до трета степен включително; съпрузи, бивши съпрузи, годеници или живеещи в съжителство партньори; лица във взаимоотношения на вражда или интерес с някоя от страните; лица под специално попечителство; и лица, осъдени за лъжесвидетелство.

В производства, свързани с произход, развод или други семейни въпроси, съдът може да изслуша роднини и роднини по сватовство, с изключение на низходящи родственици.

Следните лица са освободени от задължението да бъдат свидетели:

- свещенослужители, лекари, фармацевти, адвокати, нотариуси, съдия-изпълнители, медиатори, акушерки и медицински сестри, и всякакви други специалисти, задължени по закон да спазват поверителност или професионална тайна по отношение на факти, станали им известни при изпълнение на техните задължения или при упражняване на тяхната професия дори след като са преустановили дейността си;
- съдии, прокурори и публични длъжностни лица дори след като са прекратили изпълнението на задълженията си във връзка с поверителни обстоятелства, станали им известни по време на тяхната служба;
- лица, които със своите отговори биха изложили себе си, своите роднини или роднини по сватовство, съпруг/съпруга, бивш/а съпруг/съпруга и др. на наказателно преследване или на обществено неуважение.

2.12 Каква е ролята на съдията и страните при разпита на свидетел? При какви обстоятелства свидетел може да бъде разпитан чрез използването на видеоконферентна връзка или други технически средства?

Съдът призовава свидетели и определя реда на тяхното изслушване. Преди да бъде изслушан свидетелят се удостоверява неговата самоличност и той трябва да положи клетва. Всеки свидетел се изслушва отделно. Свидателят отговаря най-напред на въпросите, зададени от председателстващия съдия, а след това с негово разрешение — на въпросите, зададени от страната, която го е призовала, и от ответната страна. Свидетел, който не може да се яви в съда, може да бъде изслушан на мястото, където се намира.

Няма правни разпоредби, с които да се уреждат случаите, при които показанията могат да бъдат записвани с аудио-визуални средства, но такива записи са допустими. Те могат впоследствие да бъдат транскрибирани по искане на заинтересованата страна, отправено съгласно закона.

3 Преценка на доказателствата

3.1 Набавянето на доказателства по незаконосъобразен начин от страна по делото ограничава ли съда да ги вземе предвид при постановяването на решение?

Ако страната, внесла даден документ, настоява той да бъде използван въпреки твърдения за неговата невярност, които не са оттеглени, и при наличието на индикация, че авторът е фалшификатор или съучастник, съдът може да спре производството и заедно с това незабавно да предаде предполагаемия фалшив документ на компетентната прокуратура, придружен от изготвен за целта протокол, с цел разследване на фалшифицирането. Когато наказателното производство не може да бъде образувано или отсрочено, разследването за фалшифициране се провежда от самия граждански съд.

Освен това съдът ще наложи глоба на всяко лице, което недобросъвестно оспорва написването или подписването на документ, или поставя под съмнение автентичността на аудио или видео запис.

При оценката на показанията на свидетелите съдът взема под внимание искреността на свидетелите и обстоятелствата, при които фактите, предмет на техните показания, са им станали известни. Ако в хода на разследването са налице признаци за лъжесвидетелстване или подкупване на свидетели, съдът може да изготви протокол и да отнесе въпроса до компетентния обвинителен орган.

3.2 Показанията на страна по делото смятат ли се за доказателство?

Признание е потвърждаването от някоя от страните на факт, който другата страна използва като основание за своето искане или защита. Признание, направено в съда, е достатъчно доказателство срещу лицето, което го е направило, и не може да бъде взето под внимание на отделни части, освен ако те не са свързани с отделни факти без връзка помежду си. Извънсъдебните признания се правят извън съдебното производство и подлежат на преценка от страна на съда. Те подлежат на изискванията за допустимост и събиране на доказателства, приложими съгласно общото право по отношение на други видове доказателства.

Съдът може да разпорежи провеждането на разпит на всяка от страните по факти от личен характер,

които могат да допринесат за разрешаването на делото.

4 Определила ли е тази държава членка в съответствие с член 2, параграф 1 от Регламента относно събирането на доказателства други органи, които са компетентни да събират доказателства за целите на съдебно производство по граждански или търговски въпроси съгласно Регламента? Ако отговорът е „да“, в какви производства тези органи са компетентни да събират доказателства? Могат ли те само да поискат събиране на доказателства или също така да съдействат при събирането на доказателства въз основа на искане от друга държава членка? Вж. също уведомлението по член 2, параграф 1 от Регламента относно събирането на доказателства

Не е уведомен друг орган.

4.1 Връзки по темата

<https://www.just.ro>

■ Последна актуализация: 18/08/2026

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държвата-членка, отговорна за тази страница.